

Przygotował:
dr Marek Rubnikowicz

Załącznik nr 1
do umowy Nr KN-II.503.3.1.2021
z dnia 28.05.2021 r.

Program Działania
Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa w Toruniu
w okresie od 31 maja 2021 r. do 30 maja 2026 r.

Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa w Toruniu jest instytucją kultury powołaną uchwałą numer XXXI/450/21 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 kwietnia 2021. W nadanym Statucie nowo powołanej instytucji kultury, jako podstawowy zakres działalności Centrum, wskazano na *„eksponowanie wartości i znaczenie dziedzictwa kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego, jako czynnika rozwoju wspólnoty regionalnej w jej społecznym i ekonomicznym wymiarze oraz kreowanie mechanizmów wzmacniających regionalną tożsamość opartą na lokalnych wyróżnikach reprezentatywnych dla dziedzictwa.”* Ten bez wątpienia ambitny i niezmiernie odpowiedzialny dla prowadzącego Centrum zakres działalności wymagał będzie podejmowania wielu działań organizacyjnych i merytorycznych, których efektem finalnym będzie przywrócone społeczności lokalnej i regionalnej zrewitalizowanych obiektów zabytkowych o szczególnych dla historii i regionalnej tożsamości wartościach kulturowych. Wartością nadrzędną w tych działaniach jest bowiem przywrócenie do dawnej świetności często zdewastowanych i mocno przekształconych architektonicznie i przestrzennie obiektów zabytkowych, na kanwie których prowadzone będą działania edukacyjne i turystyczne oparte na zaktywizowanej społecznie, kulturowo i ekonomicznie społeczności lokalnej.

Istotnym organizacyjnie i programowo kierunkiem działań będzie także tworzenie linii programowych i tematycznych, które we współpracy z samorządami, instytucjami kultury, organizacjami społecznymi wspartymi merytorycznym zaangażowaniem liderów działalności kulturalnej i edukacyjnej w środowiskach lokalnych doprowadzą do stworzenia projektów kulturowych poszerzających wiedzę o materialnych i niematerialnych wartościach środowiska kulturowego Pomorza i Kujaw. W efekcie tych przedsięwzięć o charakterze typowo edukacyjnym bądź promocyjnym powinien powstać produkt turystyczny mocno zakorzeniony w historii regionu. W przeciwieństwie do artefaktów zgromadzonych w muzeach, gdzie kurator i opiekun zbiorów w oparciu o własną wiedzę i charakter zbiorów tworzy narrację kulturową opartą często na przypadkowo połączonych z sobą muzealiach, w przypadku naszych działań poprzez rozpoznawanie tożsamyh dla lokalnej historii artefaktów i wydarzeń prezentujemy zjawiska i artefakty materialne bądź niematerialne w ich naturalnym środowisku kulturowym, w którym zostały wytworzone i dla którego są autentyczną i kontekstualną wartością. To właśnie one odpowiednio zaprezentowane świadczą

o wyjątkowości i niepowtarzalności miejsca, które poprzez swoją unikatowość mogą i winny stać się atrakcją turystyczną i wyznacznikiem kulturowym regionu.

Jednym z kluczowych działań na najbliższe lata będzie stworzenie struktury organizacyjnej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa w Toruniu, na kanwie której prowadzona będzie działalność statutowa oparta na merytorycznych wyznacznikach zakresu działalności. Jako że jednostka jest nową instytucją kultury samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wszelkie struktury organizacyjne, które będą w niej funkcjonowały, muszą być wytworzone od podstaw i sprawdzone w trakcie jej działalności. Zespół specjalistyczny zatrudniony w Centrum nastawiony będzie w początkowej fazie działalności w głównej mierze na działania organizacyjne związane z tworzeniem Centrum. Jednocześnie, mając na uwadze cel powołania instytucji, prowadzone będą bieżące przedsięwzięcia merytoryczne nakreślone w Statucie.

Organizacja Centrum.

Już samo bazowe nastawienie merytoryczne Instytucji zajmującej się dziedzictwem rozproszonym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego narzuca rozwiązania organizacyjne, których celem będzie sprawne funkcjonowanie. Mnogość podejmowanych tematów, które chcielibyśmy realizować, wymaga dużej elastyczności organizacyjnej oraz odstąpienia od klasycznej etatyzacji opartej wyłącznie na pracownikach merytorycznych. Oparte ono będzie na kluczowej roli liderów merytorycznie inicjujących i odpowiedzialnych za prowadzenie poszczególnych tematów. Stanowiskiem spinającym wszystkie realizowane tematy będzie koordynator biura centrum dziedzictwa, który poza rolą zarządzającego sekretariatem będzie pełnił także funkcję kontrolną w stosunku do kompletności zgodnej z założeniami wytwarzanej dokumentacji. Jednocześnie rolą koordynatora biura będzie weryfikacja i koordynacja terminów wykonywanych zleceń i ich realizacji, prowadzonych przez poszczególnych koordynatorów merytorycznych. Jednym z kierunków, które chcielibyśmy realizować w Centrum, jest prowadzenie tematów badawczych, dokumentacyjnych, wystawienniczych i publikacji w oparciu o zlecenia, zamawiając u wybranych autorów określone publikacje lub inne, niezbędne dla realizacji linii programowej, dzieła autorskie. Zanim jednak w pełni mógłby być wdrożony i realizowany zakres merytoryczny i organizacyjny w funkcjonowaniu działalności koordynatora biura i instytucji kultury, w pierwszym rzędzie niezbędne będą działania administracyjne mające na celu przygotowanie i wytworzenie niezbędnych dokumentów, instrukcji i wewnętrznych zarządzeń określających zasady prawidłowej działalności instytucji opartej na przepisach prawa. Zakończone one być powinny do końca 2021 roku. Muszą one być spójne i zaakceptowane przez organizatora Centrum na zasadach obowiązujących w samorządzie województwa kujawsko-pomorskiego. Podobne działania muszą być podjęte w pionie księgowym i zrealizowane przez głównego księgowego (do końca trzeciego kwartału 2021). Relatywnie krótkie terminy ich realizacji związane są w głównej mierze z koniecznością wprowadzenia zasad organizacji instytucji przed terminami granicznymi związanymi z aplikowaniem wniosków na granty merytoryczne i projekty inwestycyjne.

Poza częścią administracyjno-koordynującą, a także segmentem księgowo-finansowym, stanowiących podstawę organizacyjną i finansową instytucji, kluczowym dla działalności podstawowej jest zespół pracowników merytorycznych nakierowanych na realizację celów

statutowych. Pełnią oni jednocześnie rolę inicjatorów, twórców i realizatorów poszczególnych tematów i zadań Centrum. Wybór kadry merytorycznej, niezwykle kluczowy w prawidłowym funkcjonowaniu Centrum, winien być zakończony do końca sierpnia 2021 roku. Pracownicy ci mają bowiem za zadanie przygotowywanie wniosków aplikacyjnych do instytucji różnego szczebla, a następnie po ich otrzymaniu prowadzenie, realizację i koordynację projektów i zadań realizowanych przez Centrum. Zadaniem pionu merytorycznego będzie także koordynowanie tematów i działań realizowanych przez Centrum w zakresie prowadzonych linii programowych, a także tych, które wynikają z bieżącej potrzeby funkcjonowania instytucji. Jednym z pakietu niezbędnych działań przy organizacji i właściwym ukierunkowaniu linii programowej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa będzie powołanie Rady Programowej na zasadach określonych w Statucie. Ze względu na charakter przyszłych działań to ciało doradcze powinno być powołane nie później niż do końca czwartego kwartału 2021 roku.

Muzeum Ziemiaństwa im. Rodziny Szanieckich w Nawrze.

Jednym z głównych nurtów działalności Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa w Toruniu będzie przygotowanie procesu inwestycyjnego w zespole pałacowo-parkowym w Nawrze i jego realizacja. Obiekt ten, przejęty w formie darowizny od spadkobierców rodziny Szanieckich, po przeprowadzeniu kompleksowego remontu konserwatorskiego pałacu, dwóch oficyn, domku ogrodnika oraz zabytkowego parku o powierzchni około 8 ha docelowo będzie mieścić Muzeum Ziemiaństwa im. Rodziny Szanieckich. Zadaniem Centrum będzie zatem, poza przygotowaniem dokumentacji konserwatorsko-budowlanej dla budynków i realizacją inwestycji oraz wykonaniem pełnego zakresu działań konserwatorskich w parku, wykonanie założeń scenariusza, jego pełnego uszczegółowienia oraz realizacja w pomieszczeniach pałacu i na terenie całego zespołu pałacowo-parkowego. Zadania te w pełnym zakresie projektowym winny być zakończone do końca drugiego kwartału 2022 roku.

Planowane działania rewitalizacyjno-konserwatorskie na obszarze zespołu pałacowo-parkowego w Nawrze mają na celu pełną konserwację zespołu i zaadaptowanie wszystkich obiektów kubaturowych oraz parku na potrzeby Muzeum Ziemiaństwa im. Rodziny Szanieckich. Istotą linii programowej nowo utworzonego muzeum będzie kultywowanie bogatych tradycji ziemiańskich, historii i osiągnięć rodów ziemiańskich, będących ostoją patriotyzmu, a także wprowadzane przez znamienitych przedstawicieli środowiska ziemiańskiego zachowań i postaw patriotycznych. Ważnym elementem ekspozycyjnym będą czasy po II wojnie światowej. Zniewolenie, polityczne represje oraz wywłaszczenie gruntownie zmieniły wizerunek tego miejsca. Z prężnego ośrodka ziemiańskiego na przestrzeni zaledwie kilku lat miejsce to stało się synonimem upadku ziemiaństwa i totalnego zniszczenia dorobku wielu pokoleń. Dlatego tak istotnym będzie ukazanie historii rodów ziemiańskich po 1945 roku, a także pokazanie funkcjonowania struktur agrarnych w czasach komunizmu i po zmianach w 1989 roku, kiedy pojawiają się odbudowane struktury organizacyjne rolników indywidualnych, bazujących na doświadczeniach okresu przedwojennego.

Ważnym aspektem działania muzeum będzie także gromadzenie informacji o zwyczajach i obyczajach obowiązujących i kultywowanych w siedzibach rodowych ziemian oraz

wprowadzanych przez nich nowych technik gospodarki i kultury agrarnej. Zespół pałacowo-parkowy w Nawrze związany z rodami Kruszyńskich, a następnie Szanieckich jest koronnym przykładem siedziby, która poprzez przedstawicieli kolejnych pokoleń stała się ostoją polskości i generowania postępu rolnego. Połączenie twórczych trendów kulturowych i myśli patriotycznych z nowoczesną kulturą agrarną uczyniły z tego miejsca ośrodek rezydencjonalny, w którym spotykali się znamienici przedstawiciele ze świata polityki, gospodarki i kultury, a biblioteka z bogatym i unikatowym księgozbiorem była zapleczem do prac badawczych i naukowych środowiska kulturowego Pomorza i Kujaw.

Zachowanie pierwotnych stref użytkowych założenia pałacowo-parkowego w sposób niemal naturalny określa planowaną linię programową instytucji, która winna być typem muzeum otwartego, gdzie zwiedzający już od wejścia na teren muzeum będzie niejako naturalnie aktywnym uczestnikiem różnych form życia wiejskiej rezydencji ziemiańskiej, historii miejsca i mieszkających tu w przeszłości ludzi, kreowanych przez nich tradycji domu, panujących w nim zwyczajów i obyczajów, tradycji stołu jako elementu zachowań społecznych i generowania tradycji lokalnych i regionalnych czy też – co szczególnie ważne dziś w dobie swoistej unifikacji kulturowej – odtwarzania i przypominania osiągnięć postępu rolnego i kultury agrarnej jako elementu tworzenia nowej jakości kulturowej i społecznej w świadomości i postępie rolnym Pomorza i Kujaw. Wartości te, wprowadzane do powszechnego obiegu wsi, tworzyły bowiem postęp rolny, a tym samym poprzez przekazywaną wiedzę zmieniały mentalność i świadomość społeczną oraz gospodarczą mieszkańców wsi. Koronnym argumentem, który chcemy zaprezentować w określeniu i prezentowaniu misji muzeum, jest ukazanie ziemiaństwa Pomorza i Kujaw, jako grupy społecznej generującej w wielopokoleniowej perspektywie czasowej wartości patriotyczne, kulturowe czy też społeczne tak ważne dla dzisiejszego wizerunku regionu i poczucia własnej tożsamości regionalnej, opartej i rozpropagowanej przez nich wartościach. Na terenie całego zespołu pałacowo-parkowego zarówno w części otwartej parku i ogrodu użytkowego jak i w kubaturze pałacu, oficyn czy też domu ogrodnika planujemy prowadzenie działalności muzealnej, wystawienniczej, edukacyjnej, warsztatowej, a także badawczej i popularyzatorskiej. Zakładamy także funkcję konferencyjną i seminaryjną. Planowanym miejscem działalności ekspozycyjnej i edukacyjno-popularyzatorskiej oraz warsztatowej będą zarówno obszary zewnętrzne parku i ogrodów, jak i wnętrza poszczególnych obiektów. Już samo przekroczenie bramy założenia będzie wejściem do historycznej strefy muzealnej zaplanowanego, intencjonalnie zaprojektowanego obszaru kulturowego o głębokich treściach historycznych i ruralistycznych. Poszczególne strefy zespołu opatrzone ekspozycjami i uzupełnione o działania warsztatowe i edukacyjne stworzą narrację o historii siedzib ziemiańskich Pomorza i Kujaw i funkcjonujących w nich regułach społecznych i kulturowych oraz oddziaływaniu na region. W ramach wspomnianej działalności muzealnej główny nacisk nałożony zostanie na gromadzenie oryginalnych artefaktów związanych z funkcjonowaniem ziemiaństwa, ich opracowywaniem naukowym oraz poprzez system działań edukacyjnych i ekspozycyjnych popularyzowanie na zewnątrz w formie seminariów konferencji oraz publikacji. Nadto ważną częścią działalności muzealnej będzie prowadzenie studiów badawczych nad rodami ziemiańskimi, ich wewnętrznymi relacjami oraz związkami z ziemiaństwem w innych regionach kraju. Ziemiański zespół rezydencjonalny to nie tylko architektura i swoisty porządek przestrzenny. To nade wszystko specyficzna organizacja życia

rodzinnego przepleciona prowadzonymi działaniami wewnątrz i na zewnątrz, funkcjonująca w oparciu o wypracowane przez pokolenia normy społeczne, etyczne i kulturowe składające się na tradycje, zwyczaje i obyczaje regulujące porządek funkcjonowania rodziny ziemiańskiej. Zadaniem muzeum będzie dokumentowanie i odtwarzanie wszelkich aspektów życia rodzinnego i reguł określających jej funkcjonowanie. Kluczową wręcz rolę w procesie poznawania życia codziennego ziemianstwa, roli i miejsca społecznego, jaką odegrało w kształtowaniu tożsamości regionu, powinna odegrać szeroka działalność edukacyjno-warsztatowa prowadzona w muzeum. To bowiem treści zawarte w programach edukacyjnych i przekazy wygenerowane w trakcie zajęć warsztatowych będą największą wartością wyniesioną z wizyty w muzeum. Odpowiednio rozłożone tematycznie akcenty narracyjne, działania interaktywne zaoferowane widzom i wdrożone do linii programowej instytucji będą miały najistotniejszy wpływ na jej szeroki odzew społeczny. To właśnie interaktywność i podświadome prowadzenie edukacyjno-warsztatowe ciągu ekspozycyjnego będą największym wyzwaniem organizatorów. Mogą i powinny być w konsekwencji największym sukcesem muzeum. Muzeum oferujące ciekawą, atrakcyjną i nie nudną narrację jest dziś największą wartością kulturową. Tylko taka instytucja może liczyć na widza i pozytywne oceny. Istotnym uzupełnieniem linii programowej muzeum jest także prowadzenie bieżącej działalności kulturalnej przynależnej powinności instytucji kultury funkcjonującej na terenach wiejskich. Jednocześnie ten nurt funkcjonowania jest niczym innym jak rozwinięciem działalności prowadzonej w pałacach w trakcie ich funkcjonowania jako rezydencji rodzinnych. Spotkania towarzyskie, kluby dyskusyjne, koncerty czy też zróżnicowana działalność wystawiennicza i kulturalna były niemal codziennością w tego typu rezydencjach. Dlatego też stanowić będzie ważny aspekt życia muzealnego Nawry. Działalność w tym segmencie ma także inny, bardzo ważny element wizerunkowy instytucji. Opuszczona i zaniedbana rezydencja przez kilka ostatnich dekad utraciła charakter centrum społeczno-gospodarczego i kulturowego wsi i regionu. Ostatnie dwa pokolenia mieszkańców nie utożsamiają się z zespołem pałacowo – parkowym jako miejscem nobilitującym społecznie wieś i okolicę, a wręcz odwrotnie kojarzą to miejsce ze zdewastowaną rezydencją i reliktem komunistycznej ideologii. Tworzenie linii programowej muzeum poza aspektem podstawowej działalności muzealnej musi uwzględnić także rolę i znaczenie tego miejsca w historii i teraźniejszości Nawry. Bezwzględnie musi to być instytucja przyjazna wizerunkowo i programowo społeczności lokalnej poprzez swoją dostępność i wpisywanie się w społeczne i kulturalne aspekty życia wsi.

Mając na uwadze ogólne prezentowanie założeń i właściwości funkcjonalnych i użytkowych Muzeum Ziemianstwa im. Rodziny Sczanieckich skoncentrujemy się na wskazaniu miejsc i proponowanych dla nich funkcji oraz określeniu kierunków i form działalności kulturalnej. Instytucja w założeniu swoim winna działać wielopoziomowo. Głównym nurtem winna być działalność muzealna ze wszystkimi przynależnymi tej instytucji uwarunkowaniami. Musi być ona wzbogacona o inne nowe – podporządkowane działalności bazowej - aspekty. Nurtem uzupełniającym winna być działalność kulturalna oparta na szeroko pojętej edukacji i popularyzacji. W tym segmencie działalności ważne będą zajęcia warsztatowe propagujące między innymi kulturę wiejską i agrarną, a której adresatem będą szkoły. Do tej grupy docelowej kierowane być winny działania praktyczne związane z uprawą roślin i ich

wykorzystaniem w gospodarstwie domowym, w tym także w szeroko pojętej działalności kulinarnej opartej na produkcji i propagowaniu gospodarczych winna być synchroniczna programowo z działalnością stowarzyszeń wiejskich (np. Kół Gospodyń Wiejskich) nastawionych na kultywowanie tradycji kulinarnych i kulturę stołu. Pełne założenia scenariusza wystaw stałych w muzeum oraz lokalizacja poszczególnych stref funkcjonalnych powinny być terminowo spójne z granicznymi terminami wykonania pełnej dokumentacji na prace konserwatorsko – rewitalizacyjne zespołu pałacowo-parkowego, czyli koniec drugiego kwartału 2022 roku.

Zbiory muzealne.

Powstanie nowej instytucji muzealnej pozbawionej wcześniejszego zaplecza wymaga od organizatorów przedsięwzięcia podjęcia pilnych działań gromadzących zbiory muzealne, które będą podstawą przyszłej ekspozycji. W przypadku pałacu w Nawrze czynnikiem dodatkowo utrudniającym jest, poza stanem skrajnej dewastacji substancji budowlanej pałacu, także totalny brak jakichkolwiek elementów wyposażenia wewnątrz. W wyniku wielokrotnej zmiany użytkownika od 1940 roku doszło do niemal całkowitego zniszczenia lub rozszabrowania elementów wyposażenia pałacu i sąsiadujących oficyn. Jedynie niewielki procent zasobu pałacowego został uratowany przez rodzinę i obecnie znajduje się w jej zasobach. Dlatego niezbędnym jest podjęcie działań zmierzających do pozyskania tych obiektów do zasobu nowo powstającego muzeum oraz wykonanie kopii niektórych artefaktów, których pozyskanie nie jest możliwe a ich obecność jest niezbędna do przygotowania ekspozycji stałej. Konieczne będzie także pełne rozeznanie zasobów muzealnych i dokumentów, a także zbiorów bibliotecznych w innych instytucjach muzealnych, bibliotekach, archiwach, gdzie mogły trafić po II wojnie zbioru z Nawry.

Poza tymi działaniami konieczne jest także stałe monitorowanie rynku antykwarycznego krajowego i europejskiego, na którym winny być lokalizowane artefakty związane z Nawrą. Mamy jednak świadomość, że zasób zabytkowy pałacu w Nawrze został bardzo mocno przetrzebiony. Dlatego też ważne jest stałe monitorowanie i zakup elementów wyposażenia XIX – wiecznych ziemiańskich wewnątrz pałacowych, które w przyszłości będą stanowiły trzon ekspozycji. Działania te ze względu na swoją specyfikę muszą mieć charakter ciągły bez określenia horyzontu czasowego.

Kierunki i programy działania dla miejsc o szczególnych walorach kulturowych dla województwa.

Poza procesem tworzenia Muzeum Ziemiaństwa w Nawrze nie mniej ważnym nurtem działalności będzie eksponowanie i upublicznianie zabytkowych obiektów, których walory kulturowe częstokroć wykraczają poza region Pomorza i Kujaw. Obiekty te, pomimo tego, że nie są własnością samorządu województwa, w warstwie wartości kulturowej są niejednokrotnie cennymi świadkami historii regionu, a także mają znaczenie ponadregionalne.

Zadaniem Centrum będzie tworzenie w porozumieniu z ich prawnymi właścicielami bądź zarządcami linii programowych oraz promowanie ich na różnorodnych płaszczyznach medialnych i środowiskowych. Nadto istotnym nurtem działań będzie promocja turystyczna

skierowana do odbiorcy krajowego i zagranicznego. Finalnie bowiem zadaniem Centrum będzie wskazywanie mechanizmów aktywizujących społeczności lokalne do podejmowania pobudzenie inicjatyw kulturowych i gospodarczych. Średniowieczny zespół osadniczo – kultowy w Kałdusie jest jednym z takich centrów, które znane są jako miejsce o unikatowych walorach kulturowych związanych z początkami państwowości Polski. Jego popularność ograniczona jest jednak do środowisk naukowych i lokalnych społeczności. Wyjątkowość tego miejsca wymaga jednak przygotowania we współpracy z właścicielem atrakcyjnej i przystępnie zaprezentowanej narracji i ekspozycji. Podobny kierunek działań winien być podjęty dla kompleksu archeologicznego grobowców megalitycznych w miejscowości Wietrzychowice. Funkcjonujący obecnie w tym miejscu park kulturowy dalece nie wykorzystuje istniejącego potencjału kulturowego. W pierwszej kolejności działania winny się koncentrować na pełnym rozeznaniu sytuacji prawno-własnościowej oraz uwarunkowaniach programowych organizatorów tych miejsc i prowadzonej przez podmioty zarządzające działalności. Ze względu na ograniczony stan liczebny kadry merytorycznej Centrum i ogrom podejmowanych działań niezbędnych do wykonania uważamy, że terminem realnym do finalizacji nowych linii koncepcyjnych i programowych, uzgodnionych z właścicielami, jest rok 2023.

Działalność konsultacyjna dla samorządów.

Bogaty zasób dziedzictwa materialnego i niematerialnych wartości kulturowych tkwiących w społecznościach lokalnych są bardzo często niedocenianym przez lokalne samorzady zasobem kulturowym, który może stanowić cenny zaczyn do promocji regionu i tworzenia produktu turystycznego opartego na wyjątkowości, oryginalności i niepowtarzalności zabytków, związanych z nimi wybitnymi postaciami i zjawisk kulturowych występujących jednostkowo i mogących stanowić element atrakcji kulturowej. Rolą i zadaniem Centrum Dziedzictwa będzie w tym przypadku identyfikacja wyjątkowości, a następnie we współpracy z użytkownikiem i przy wsparciu samorządu winna być przygotowana linia programowa aktywizująca potencjał kulturowy. Monitoring i działania konsultacyjne winny mieć charakter ciągły.

Promocja wybranych elementów środowiska kulturowego.

Strona internetowa

We współczesnym systemie promowania działalności instytucji jednym z kluczowych nośników informacji o bieżącej działalności każdej instytucji jest na bieżąco prowadzona i aktualizowana strona internetowa. Jednym z kluczowych działań, które winny być podjęte w możliwie najszybszym czasie jest opracowanie profesjonalnej, możliwie atrakcyjnej szacie graficznej strony internetowej Kujawsko – Pomorskiego Centrum Dziedzictwa. Treści zamieszczane na tej stronie poza tym że winny być zgodne z linią programowa Centrum muszą także zawierać jasno skodyfikowane przekazy kulturowe z warstwami edukacyjnymi, turystycznymi czy też popularyzatorskimi. Ze względu na charakter oraz wagę tego nośnika informacyjnego moment uruchomienia strony internetowej Centrum powinien nastąpić nie później, jak koniec roku 2021.

Wydawnictwa popularne

Polityka promocyjna instytucji kultury, szczególnie takiej, która w ofercie swojej ma czytelny przekaz powiązany z promowaniem wartości dziedzictwa kulturowego, winna część swojej działalności nakierowywać na przygotowywanie i upublicznianie wydawnictw popularnych i popularno-naukowych. Oferta programowa w nich zawarta musi być nakierowana na konkretnego adresata, a przyjęta linia narracyjna musi zawierać treści kulturowe akceptowalne przez różne grupy wiekowe i osoby o zróżnicowanym poziomie wykształcenia. W obecnej chwili, przed skompletowaniem kadry merytorycznej centrum, niezmiernie trudno jest określić zakres programowy i obiektowy wykraczający poza działania programowe zawarte na etapie konstruowania założeń Centrum przed jego powołaniem.

Wystawy czasowe.

Ważnym nurtem działalności promującej regionalne dziedzictwo są działania wystawiennicze. Winny one mieć charakter dwutorowy. W pierwszym wariantcie działań niektóre z prowadzonych merytorycznie projektów już w swoich wyjściowych założeniach winny przewidywać jako jedną z form promowanie poprzez czasowe prezentacje wystawiennicze. Obecnie już można stwierdzić, że w pierwszym okresie działalności będą się one koncentrowały głównie na tematyce ziemiańskiej i będą promowaniem tematyki w ramach realizowanych zadań przez Centrum. Uważam, pierwsze z takich wystaw, poświęcona Nawrze i mieszkającym tam rodóm rodziny Kruszyńskich i Sczanieckich powinna być zrealizowana do połowy 2022 roku. Kolejne wystawy będą realizowane w terminach i miejscach wynikających z bieżącej działalności i zainteresowań merytorycznych. Nie mniej ważnym nurtem są działania w których pracownicy Centrum będą uczestniczyli w różnorodnych działaniach wystawienniczych przygotowywanych przez instytucje samorządowe, a obecność programowa instytucji Centrum związana będzie z profesjonalnym doradztwem i pomocą merytoryczną.

Działalność badawcza.

Bogactwo wątków tematycznych związanych z dziedzictwem kulturowym w aspekcie wartości materialnych i niematerialnych w sposób niejako naturalny inspiruje do promowania tematów badawczych. Dlatego też w miarę posiadanych możliwości winny być podejmowane przez pracowników Centrum bądź wykonywane w ramach wspólnie prowadzonych programów badawczych z badaczami działającymi w innych instytucjach działania naukowe zakończone publikacjami. Mając na uwadze bogactwo tematyki, która może być przedmiotem podejmowanych wątków badawczych, uważam że jednym z nurtów, które mogą zaowocować finalnymi opracowaniami jest działanie pracowników Centrum na zasadach współpracy i wsparcia organizacyjnego podejmowanych przedsięwzięć. Linia programowa działalności Centrum przewiduje wprowadzenie własnych prac badawczych, ale mamy świadomość, że wielowątkowość podejmowanych działań organizacyjno-merytorycznych przez pracowników merytorycznych uniemożliwi im skupienie się wyłącznie na działalności naukowej. Zatem ich rola będzie miała najczęściej charakter inicjujący i koordynujące prowadzone tematy badawcze. Bez wątplenia też jako zasadne uważam przeanalizowanie raz jeszcze tego wątku w działalności Centrum po pełnym skompletowaniu składu kadrowego

i pełnej krystalizacji linii programowej. Winno ono nastąpić nie wcześniej jak po około dwóch latach od momentu rozpoczęcia działalności instytucji. Bowiem, jak już wcześniej zaznaczono, priorytetem będą działania przygotowujące i inicjujące proces remontowo-konserwatorski w zespole pałacowo-parkowym w Nawrze, który w przyszłości będzie jedną z głównych osi programowych instytucji.

Edukacja.

Niezmiernie ważnym aspektem działalności popularyzującej dziedzictwo kulturowe regionu jest przygotowanie oferty edukacyjnej skierowanej do szkół. W ramach zajęć z zakresu historii regionu w bloku tym powinny być prezentowane treści uzupełniające materiał dydaktyczny z zakresu historii, traktujący o postaciach historycznych, wydarzeniach i kulturze materialnej, związanych z regionem. Jako, że edukacja stanowi w naszej linii programowej niezmiernie ważną pozycję, dlatego też działania nad stworzeniem spójnej, a co chyba także najważniejszej, skutecznej w atrakcyjności i kompletności oferty. Powinna ona być osadzona na bazie merytorycznej. Wymaga ona tym samym solidnego, merytorycznie skonsultowanego z gronem edukatorów i pedagogów Programu wraz z oprzyrządowaniem w pomoce edukacyjne. W założeniach kompletności oferty oraz poruszanych wątków tematycznych oferta taka musi być kompletna wraz z zakończeniem procesu dokumentacyjnego i programowego dla muzeum ziemiaństwa w Nawrze (koniec drugiego kwartału 2022), a dla całości koncepcji Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa do końca 2022 roku.

Konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty.

Równoległe z tworzeniem infrastruktury Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa w zakresie organizacyjnym będzie prowadzona działalność naukowa i popularno-edukacyjna w zakresie promowania wartości zawartych w linii programowej instytucji. Różne formy prowadzenia dialogu kulturowego, poza tym że są inspirujące, niosą z sobą silny pierwiastek edukacyjny i popularyzujący dziedzictwo. Prezentowany niejednokrotnie przez osoby ze środowiska naukowego o niekwestionowanych autorytetach dodatkowo może wzmocnić siłę przekazu. Seminarium, wykład, warsztat zajęciowy odpowiednio poprowadzony przez specjalistów z zakresu dziedzictwa kulturowego, może być cennym elementem edukacyjnym w procesie przybliżania wartości środowiska kulturowego.

Reasumując, wyrażam nadzieję, że ta nakreślona dość obszerna linia programowa funkcjonowania Kujawsko – Pomorskiego Centrum Dziedzictwa w Toruniu zawiera wyłącznie główne nurty działalności programowej. Poziom uszczegółowienia poszczególnych bloków tematycznych jest dość zróżnicowany, czego mam pełną świadomość, a wynika przede wszystkim z braku możliwości doprecyzowania niektórych wątków w merytorycznej działalności Centrum. Dlatego też uważam, że korekta tych wątków winna nastąpić po okresie około dwóch lat, kiedy ukształtowane zostaną już główne zagadnienia o charakterze organizacyjnym instytucji i skonkretyzowane oczekiwania samorządów. Nie bez znaczenia będzie tu także dobór i skład ilościowy i merytoryczny kadry centrum.

